

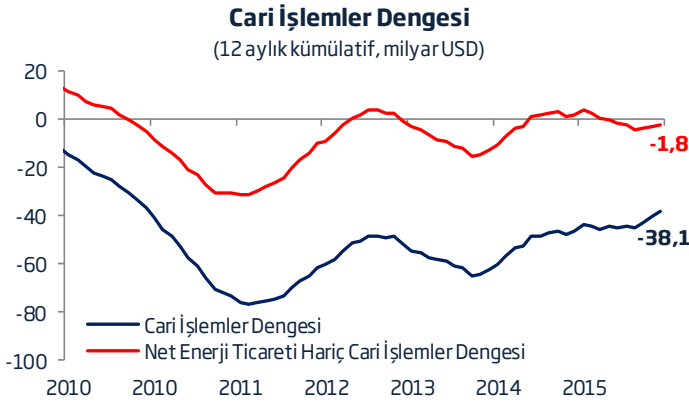
Ödemeler Dengesi - Ekim 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü



Ekim ayında cari açık 133 milyon USD...

Cari açık Ekim ayında yıllık bazda yaklaşık 2,2 milyar USD gerileyerek 133 milyon USD olmuştur. Böylece, Ağustos ve Eylül aylarında fazla veren cari işlemler dengesi Ekim ayında da olumlu bir görünüm sergilemiştir. Yıl genelinde gerileyen cari açık Ocak-Ekim döneminde yıllık bazda %24,9 oranında daralarak 25,4 milyar USD olmuştur. 12 aylık kümülatif cari açık da Ekim itibarıyla 38,1 milyar USD ile son 5 yılın en düşük seviyesine inmiştir.



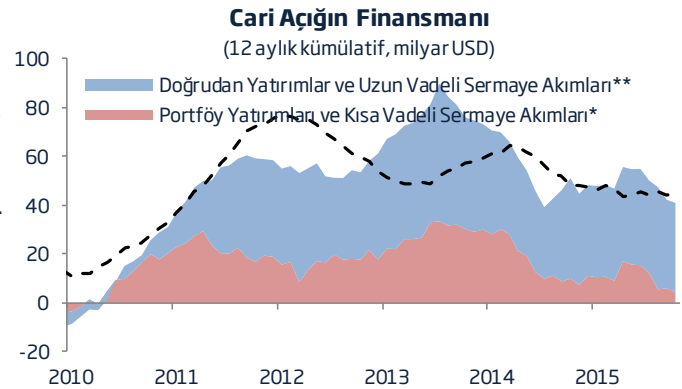
Dış ticaretteki iyileşme cari dengeyi olumlu etkiliyor.

2015 genelinde ithalatın özellikle enerji fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle gerilemesi cari açıktaki iyileşmede belirleyici olmuştur. TCMB verilerine göre Ekim ayında ithalat yıllık bazda 2,1 milyar USD azalmıştır. Ayrıca, yıl genelinde zayıf bir görünüm sergileyen ihracatın bu dönemde 271 milyar USD artması cari açığı olumlu yönde etkilemiştir. Ekim ayında gerçekleştirilen net altın ihracatı da cari açıktaki küçülmeyi desteklemiştir. Öte yandan, 2015 yılı genelinde zayıf bir görünüm sergileyen turizm gelirleri Ekim ayında da gerilemiştir.

Ocak-Ekim dönemi itibarıyla değerlendirildiğinde, dış ticaret dengesindeki iyileşmenin cari açığı 10,8 milyar USD düşürdüğü görülmektedir. Öte yandan, bu dönemde net turizm gelirleri yıllık bazda %11,5 (2,6 milyar USD) oranında daralarak cari açıktaki iyileşmeyi sınırlandırmıştır.

Doğrudan yatırımlarda gerileme...

Net doğrudan yatırımlar yaz aylarında cari açığın finansmanına önemli ölçüde katkı sağlamıştı. Ekim ayında ise söz konusu katkı 367 milyon USD ile sınırlı düzeydeki seyrini sürdürmüştür. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde yaptıkları doğrudan yatırımlar 318 milyon USD, gayrimenkul alımları ise 450 milyon USD olmuştur. 2011 yılından bu yana zayıf seyreden net doğrudan yatırımlar Ocak-Ekim döneminde ise yıllık bazda 3,5 milyar USD artarak 9,1 milyar USD olmuştur.



(*) Kısa vadeli sermaye hareketleri banka ve özel sektörün net kısa vadeli kredi kullanımları ve bankalardaki mevduatı kapsamaktadır.

(**) Uzun vadeli sermaye hareketleri banka ve özel sektörün uzun vadeli net kredi kullanımlarını ve banka, özel sektör ve Hazine'nin tahvil ihraçlarını kapsamaktadır.

Portföy yatırımlarında sınırlı giriş...

Mayıs ayından bu yana net sermaye çıkışı yaşanan portföy yatırımlarında Ekim ayında 147 milyon USD'lik sınırlı bir sermaye girişi kaydedilmiştir. Bu dönemde, hisse senedi ve borç senetlerine toplamda 428 milyon USD'lik net sermaye girişi gerçekleşmiştir. Yurt dışına ihraç edilen borç senetlerinde bankalar 211 milyon USD net geri ödeme, diğer sektörler ise 466 milyon USD net borçlanma gerçekleştirmiştir.

Yılın ilk on ayında portföy yatırımlarında 11,6 milyar USD çıkış kaydedilmiştir. Bu çıkışın 5,2 milyar USD'lik tutarı borç senetlerine ilişkin geri ödemelerden kaynaklanmıştır.

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)			
	Aralık 2014	Ekim 2015	Aralık 2014	Ekim 2015
Cari İşlemler Dengesi	-46.523	-38.109	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	46.055	28.304	100,0	100,0
-Doğrudan Yatırımlar	5.702	9.166	12,4	32,4
-Portföy Yatırımları	20.104	-7.123	43,7	-25,2
-Diğer Yatırımlar	16.936	19.317	36,8	68,2
-Net Hata ve Noksan	3.383	6.952	7,3	24,6
-Diğer	-70	-8	-0,2	0,0
Rezervler⁽¹⁾	468	9.805	-	-

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Kaynak: Datastream, TCMB

Ödemeler Dengesi - Ekim 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü



Genel Hükümet ve bankacılık sektörü Ekim ayında toplamda 533 milyon USD'lik net kredi geri ödemesinde bulunmuştur. Diğer sektörler ise bu dönemde 2,5 milyar USD tutarında net kredi kullanımı yapmıştır. Böylece, Ekim ayında yurt dışından sağlanan krediler cari açığın finansmanına net olarak 1,9 milyar USD katkı sağlamıştır. Ancak, efektif ve mevduat ile ticari krediler kalemlerinde gerçekleşen 1,4 milyar USD'lik çıkış nedeniyle Ekim ayında diğer yatırımlarda kaydedilen sermaye girişi 558 milyon USD tutarında gerçekleşmiştir.

Ekim ayında rezerv varlıklar 1,2 milyar USD azalırken, net hata noksan kaleminde de 2,1 milyar USD tutarında sermaye çıkışı yaşanmıştır. Yılın genelinde cari açığın finansmanında etkili olan net hata noksan kaleminde Ocak-Ekim döneminde ise toplamda 11,2 milyar USD'lik giriş gözlenmiştir.

12 aylık kümülatif verilere göre değerlendirildiğinde bankaların ve banka dışı sektörlerin uzun vadeli borç çevirme oranlarının sırasıyla %316 ve %154 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Beklentiler...

Son dönemde enerji fiyatlarındaki düşüş ivme kazanmıştır. İthalattaki düşüşü destekleyen bu gelişmenin yanı sıra Avrupa kaynaklı talebin etkisiyle ihracata yönelik iyimserliğin güçlenmesi cari açığa ilişkin olumlu beklentileri desteklemektedir. Bu çerçevede, Türkiye'nin dış ticaret açığındaki daralmanın yılın geri kalan bölümünde de devam ettiği düşünülmektedir. Ancak, artan jeopolitik endişeler ve Rusya ile yaşanan gerginliğin 2016 yılında dış ticaret göstergelerini ve turizm gelirlerini olumsuz yönde etkileyebileceği öngörülmektedir. Bu çerçevede, 2015 sonunda %5'in altına inmesi beklenen cari açığın milli gelire oranının 2016 yılında bir miktar yükselebileceği tahmin edilmektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Ekim 2015	Ocak - Ekim		%	12 Aylık
		2014	2015	Değişim	Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-133	-33.825	-25.411	-24,9	-38.109
Dış Ticaret Dengesi	-2.356	-50.167	-39.376	-21,5	-52.793
Hizmetler Dengesi	2.854	23.136	22.044	-4,7	24.072
Seyahat (net)	2.472	22.213	19.656	-11,5	21.923
Birincil Gelir Dengesi	-721	-7.706	-8.858	14,9	-10.362
İkincil Gelir Dengesi	90	912	779	-14,6	974
Sermaye Hesabı	0	-68	-6	-91,2	-8
Finans Hesabı	-2.269	-26.259	-14.214	-45,9	-31.165
Doğrudan Yatırımlar (net)	-367	-5.622	-9.086	61,6	-9.166
Portföy Yatırımları (net)	-147	-15.677	11.550	-	7.123
Net Varlık Edinimi	281	2.012	5.432	170,0	4.166
Net Yükümlülük Oluşumu	428	17.689	-6.118	-	-2.957
Hisse Senetleri	204	2.039	-873	-	-353
Borç Senetleri	224	15.650	-5.245	-	-2.604
Diğer Yatırımlar (net)	-558	-9.325	-11.706	25,5	-19.317
Efektif ve Mevduatlar	547	630	2.106	234,3	867
Net Varlık Edinimi	1.457	1.313	14.482	1.003,0	13.456
Net Yükümlülük Oluşumu	910	683	12.376	1.712,0	12.589
Merkez Bankası	-95	-2.146	-826	-61,5	-1.013
Bankalar	1.005	2.829	13.202	366,7	13.602
Yurt Dışı Bankalar	571	279	9.432	3.280,6	9.249
Yabancı Para	347	-593	5.005	-	2.744
Türk Lirası	224	872	4.427	407,7	6.505
Yurt Dışı Kişiler	434	2.550	3.770	47,8	4.353
Krediler	-1.941	-10.103	-13.248	31,1	-18.194
Net Varlık Edinimi	16	2.108	466	-77,9	221
Net Yükümlülük Oluşumu	1.957	12.211	13.714	12,3	18.415
Bankacılık Sektörü	-382	8.736	4.853	-44,4	7.953
Bankacılık Dışı Sektörler	2.490	4.071	9.788	140,4	11.680
Ticari Krediler	844	613	-302	-	-1.722
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-8	-465	-262	-43,7	-268
Rezerv Varlıklar (net)	-1.197	4.365	-4.972	-	-9.805
Net Hata ve Noksan	-2.136	7.634	11.203	46,8	6.952

Tabloda Altıncı Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı verileri kullanılmıştır. Veriler hakkında detaylı bilgiye [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Datastream, TCMB

Ödemeler Dengesi - Ekim 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

**Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü****İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.